BİR ÜST KURMACA ÖRNEĞİ OLARAK TRUMAN SHOW FİLMİ

Gerçekte olmadığı halde varmış gibi düşünülen olaylara kurmaca denir, bu nedenle kurmaca düşsel bir edimin ifadesidir. Kurmacadan yola çıkılarak üretilen üst kurmaca ise metni ele alan yazar veya senaristin, metnin içinde bilinçli bir şekilde yer alması ve anlatılanların birer kurmacadan ibaret olduğunun hatırlatılmasıdır. Bu yönüyle üst kurmaca, kurmaca içinde bir kurmacadır. Sinema sanatı içinde yer alan dramatik yapı, sahne dekoru, kostüm, ses, aydınlatma, müzik, oyuncu, hikâye, konuşma gibi pek çok unsur en nihayetinde gösterime dayalı bir anlatı ortaya koyar. Bu gösterimin ana unsuru olan kurmacanın gerçeklikle olan ilişkisi XX. yüzyılın birçok alanında olduğu gibi sinema sahasında da sorgulanmıştır. Yaşadığımız yüzyılda insanların sahip olduğu gerçeklik anlayışı, sinema sanatında gerçekliğin anlatımına da farklı bir boyut kazandırmıştır. Öncelikle postmodern bir çağın ürünü olarak kabul edilen üst kurmaca yönteminin, insanların gerçeklikle olan ilişkisinin sorgulanmasında önemli bir yere sahip olduğu düşünülmektedir. Üst kurmaca, gerçek ile kurgu arasındaki ilişkiyi sistematik biçimde, bilinçli bir şekilde sorgulamayı amaçlar ve anlatılanların bir kurmacadan ibaret olduğuna dikkat çeker. Bu tür anlatıların en önemli özelliği yazarın ya da senaristin kurmacaya müdahale etmesi, kurmacanın içinde bir kurmacaya yer vermesidir. Üst kurmaca bu yönüyle, kurmaca bir metnin içinde gizlenmiş ayrıntıları ifşa ederken okuyucu/izleyici kitlesini de bu ayrıntılar içinde yolculuğa çıkarır. Böylelikle izleyici kitlesine, anlatılanların birer kurmaca olduğu gerçeği daima hatırlatılmış olur.

Bu çalışmanın amacı, bir üst kurmaca örneği olarak Truman Show filmini incelemek ve kurmaca içinde kurmacanın ne şekilde ele alındığını göstermektir. Truman Show'da filmi oluşturan ana anlatı filmin konusunu oluştururken filmin konusu da kendi içinde başka bir film konusuna dönüşmektedir. Dolayısıyla Truman Show filminde sinema sanatını meydana getiren teknik unsurlar, filmin konusunu oluşturan Truman Show'un içinde de kullanılmıştır. Böylece asıl kurgunun içinde yer alan bu ikinci kurgu yoluyla Truman Show filmi üst kurmaca formuna dönüştürülmüştür.

Truman Show filmi, Seahaven adlı muhteşem bir adada yaşayan, mutlu ve herkes tarafından çok sevilen Truman'ın yaşamını konu alır. Son derece düzenli ve rutin bir hayat yaşayan Truman, bir gün işe giderken yıllar önce ölen babasını görür ve ondan sonra işler karışmaya başlar. Kahramanın eşinden dostuna, işinden evine,

gökyüzünden denize kadar her şey yönetmenin kurmaca senaryosu içinde rol alırken bir tek Truman'ın bütün bu olup bitenden haberi olmaz. Başka bir deyişle filmin başkahramanı Truman'ın dışındaki herkes ve her şey sahtedir; tek gerçek Truman'dır. Truman'ın hayatı doğduğu andan itibaren bir kamera ile kayıt altına alınmıştır. O günden beri bir yönetmen tarafından kaydedilen Truman'ın hayatı 7/24 saat bütün dünyada canlı olarak izlenebilmektedir. Yönetmenin "Truman Show" adını verdiği bu program için dünyanın şimdiye kadar inşa edilmiş en büyük seti kurulmuş ve buraya "Seaven Adası Seti" adı verilmiştir.

Truman Show filminin bu çalışmaya konu olmasında, kurmaca ile gerçeklik arasındaki ilişkinin sinema yoluyla ortaya konması ve sinemanın sahip olduğu görsel avantaj sayesinde üst kurmacanın daha iyi anlaşılacağının düşünülmesi etkili olmuştur. Bu bağlamda Truman Show filmi üst kurmaca tekniği açısından ele alınacak, inanılan bir gerçeğin ya da düzenin üst kurmaca yoluyla tekrardan nasıl sorgulandığı irdelenecektir.

Anahtar Kelimeler: Sinema, Kurmaca, Üst Kurmaca, Gerçeklik, Truman Show.

THE TRUMAN SHOW MOVIE AS AN EXAMPLE OF METAFICTION

Events that are thought to exist even though they do not exist are called fictional. Therefore fiction is the expression of an imaginary act. Metafiction, which is produced based on fiction, is the conscious involvement of the writer or screenwriter in the text, and it is a reminder that what is being told is just fiction. In this respect, metafiction is a fiction within a fiction. Many elements such as dramatic structure, stage decor, costume, sound, lighting, music, actor, story, speech contained in the art of cinema ultimately reveal a narrative based on display. As the main element of this display, the relationship of fiction with reality has been questioned in many areas of the twentieth century, as well as on the cinema field. The understanding of reality that people have in the century we live in has brought a different dimension to the expression of reality in the art of cinema. First of all, metafiction method, which is accepted as a product of a postmodern age, is thought to have an important place in questioning people's relationship with reality. Metafiction aims to systematically and consciously question the relationship between reality and fiction, and draws attention to the fact that what is told consists of fiction. The most important feature of such narratives is that the

author or screenwriter intervenes in the fiction and includes a fiction in the fiction. With this aspect, metafiction reveals the details hidden in a fictional text and takes the reader/audience on a journey within these details. Thus, the audience is always reminded of the fact that what is being told is fiction.

The purpose of this study is to examine the Truman Show film as an example of a metafiction and to show how fiction is handled in fiction. In the Truman Show, the main narrative that makes up the film is the subject of the film, while the subject of the film itself turns into another subject of the film. Therefore, the technical elements that make up the art of cinema in the Truman Show film were also used in the Truman Show, which is the subject of the film. Thus, through this second fiction, which is included in the original fiction, the Truman Show film was transformed into a metafiction form.

The Truman Show is about the life of Truman, who lives on a magnificent island called Seahaven, is happy and loved by everyone. While everything from the hero's wife to his friend, from his job to his house, from the sky to the sea, takes part in the director's fictional scenario, only Truman is unaware of what is going on. In other words, everyone and everything except Truman, the main character of the film, is fake; Truman is the only real one. Truman's life has been recorded with a camera since the moment he was born. Since then, Truman's life has been recorded by a director and can be watched live all over the world 24/7. For this program, which the director called the “Truman Show”, the largest set ever built in the world was installed, and it was called the “Seaven Island Set”.

The fact that the Truman Show was the subject of this study was influenced by the fact that the relationship between fiction and reality was revealed through cinema and that metafiction would be better understood thanks to the visual advantage of cinema. In this context, the Truman Show movie will be discussed in terms of metafiction, and it will be examined how a believed reality or order is questioned again through metafiction.

Keywords: Cinema, Fiction, Metafiction, Reality, Truman Show.